

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА

*Конаст. д. № 9/95г.
 90 см. - Г. Н. Т. Гов. 90 см.
 Копр. - 23. V. 95г.
 17. V. 95г.*

ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА СЪДИИ,

Собствеността на земеделските земи в Република България е принадлежала винаги на физически лица. Това е и основанието Законът за собствеността и ползуването на земеделските земи (обн., ДВ бр. 17/1991 год.) да говори за възстановяване правата на собствениците. Гражданите никога не са преставали да бъдат собственици върху тези недвижими имоти, никога не са загубвали своята собственост, но в определен период от време обективно са били възпрепятствани да упражняват това свое право. Законът за собствеността и ползуването на земеделските земи има за цел отново да създаде условия гражданите да упражняват пълноценно правата си на собственици.

Както при приемането на 14 април 1995 г., така и при повторното гласуване на 10 май 1995 г. на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, Тридесет и седмото Народно събрание изхожда от разбирането, че селскостопанската земя в Република България е станала държавна собственост по давност (виж стенограма от 46. заседание на Тридесет и седмото Народно събрание, сряда, 10 май 1995 г - доклад на председателя на Комисията по земеделието и горите). Това разбиране намира отражение в конкретни текстове, с които противоконсти-

туционно се засяга неприкосновеността на частната собственост, провъзгласена в чл. 17, ал. 3 от Конституцията на Република България.

Два са елементите от фактическия състав на придобивната давност: владение и определен срок от време.

Владението е упражняване на фактическа власт и за да произведе действие на придобивна давност, то трябва да бъде непрекъснато. Владението трябва да не е опорочено, т. е. да не е придобито с насилие и по скрит начин. В противен случай то се прекъсва и придобивната давност започва да тече от преустановяване на насилието или на скритостта.

Законът за собствеността, в своя чл. 100 (влязъл в сила на 16.11.1951 год.), предвижда отказът от право на собственост върху недвижими имоти да произведе действие само ако е извършен в писмена форма, с нотариално заверен подпис и е вписан. Ето защо отказите от право на собственост, извършени във форма, различна от законоустановената са нищожни на основание чл. 26 от ЗЗД.

Преди влизането в сила на посочения акт, такъв текст няма в отменения Закон за имуществата, собствеността и сервитутите. През 1950 година Министерският съвет приема Разпореждане № 651, по реда на което са правени откази от право на собственост. Отказът от право на собственост е едностранно волеизявление. Преди влизане на Закона за собствеността в сила то е трябвало да бъде извършено с нотариален акт, когато има за предмет изоставяне на собствеността върху недвижим имот, съгласно Закона за привилегиите и ипотеките. Тъй като става дума за разпореждане с недвижим имот, волеизявлението задължително трябва да бъде вписано. Ето защо отказите от право на собственост направени по реда на посоченото разпореждане, но във форма, различна от нотариалната до влизането на Закона за собствеността в сила не произвеждат действие.

За да придобие по давност собствеността върху земеделските земи, внесени и включени в ТКЗС или други селскостопански организации, държавата е трябвало да упражнява фактическа власт върху тези имоти. Такава власт тя не е упражнявала, защото владението на селскостопанските земи

не е упражнявала, защото владението на селскостопанските земи е осъществявано от ТКЗС или други юридически лица. Внесената (включена) в ТКЗС земя безспорно не е станала държавна чрез предоставянето ѝ на АПК, защото общото събрание на ТКЗС не е имало право да се разпорежда със земя, която не е негова собственост. Държавата (чрез АПК) не е могла да придобие това право и с непрекъснато владение в продължение на 10 години.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Законът за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи предвижда да бъдат възстановени правата на собствениците или на техните наследници върху земеделските им земи, които са били включени в ТКЗС, ДЗС или други селскостопански организации (§ 4, т. 1 и 3). Въпросът, който с основание се поставя е какво е правното положение на тези земи, които не са били включени в посочените организации.

Частната собственост има обществени функции. Тя задължава и използването ѝ трябва да бъде в обществен интерес. Това не означава, че гражданите могат да бъдат лишавани произволно от правото си на собственост. Законът за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи с текстовете на § 4, т. 1 и 3, в противоречие на чл. 17, ал. 3 и ал. 5 от Конституцията на Република България произволно лишава от право на собственост български граждани.

С включването на селскостопански земи в строителните граници на населените места собствеността не се загубва. Правата на собствениците следва да се възстановят и върху тези земи. Обстоятелството, че върху дадена селскостопанска земя е учредено право на строеж, няма за последица прехвърлянето на собствеността. Не могат да произведат действие и различните подзаконовни актове на Министерския съвет по отношение на тези недвижими имоти, защото правителството не е било компетентно да се разпорежда с включената в ТКЗС земя, защото тя не е била държавна собственост.

Това е и становището на Конституционния съд на Република България, прието с Решение № 12 от 08 юли 1993 година.

В противоречие с посочения текст от Конституцията на Република България произволно се лишават от правото на собственост лица и с новосъздадените с § 12, ал. 3 и 7 на чл. 17 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи. Предвижда се при писмено искане, с плановете за земеразделяне, да бъдат групирани на едно място земи, които не са собственост на лицата предявили искането (членове на кооперации или съдружници в търговски дружества). Това по същество е преразпределяне собствеността върху тези недвижими имоти. Както се посочи по-горе обстойно, селскостопанските земи са собственост на физически лица. Със Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи се възстановяват правата им на собственици, премахват се пречките, възпрепятствали ги пълноценно да упражняват правото си на собственост. С посочения текст едни имоти се предоставят по силата на новоприетия закон в собственост на граждани, които не са притежавали права върху тях. Ал. 7 на чл. 17 дава възможност членове на кооперация или съдружници в търговско дружество да бъдат въвеждани общо във владение, и то при спазване на изискването съществуващите масиви да не се раздробяват и също води не до възстановяване, а до преразпределяне на собственост. По този начин ал. 3 и 7 на чл. 17 засяга неприкосновеността на частната собственост, провъзгласена в чл. 17 от Конституцията.

Параграф 20 от новоприетия закон дава право министъра на земеделието и хранителната промишленост да назначава и освобождава председателя, секретаря и членовете на общинските поземлени комисии. Текстът на чл. 33, ал. 1 изрично предвижда, че "Споровете за освобождаване на председателя и секретаря на общинските поземлени комисии не се разглеждат от съдилищата". Всеки гражданин на Република България, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси, има право да търси и получи правна защита. Председателите и секретарите на общинските поземлени комисии не могат да бъдат лишени от правото им да оспорват

законността на своето уволнение пред съд. Противното не е просто нарушение на чл. 344 от Кодекса на труда, а и на Конституцията на Република България, защото по същество е лишаване на гражданите от правото им да обжалват пред съд този административен акт, който засяга техни права и законни интереси.

ГОСПОДА СЪДИИ,

Като имам предвид така изложените мотиви и на основание чл. 150, ал. 1, във връзка с чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България, правя настоящото искане до Конституционния съд за установяване противоконституционността на разпоредбите на § 4, т. 1 и 3; § 12, с който се изменя чл. 17, ал. 3 и 7 и § 20, с който се изменя чл. 33, ал. 1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, обнародван в ДВ бр. 45 от 16 май 1995 година.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА

Жельо Желев)